

Legyen a sírjára virág

KÖNYVKRITIKA - KÖVETÉSI TÁVOLSÁG - LXVII. évfolyam, 12. szám, 2023. március 24.

► *Johannes Fried: Hány nap még a világ? A modern tudomány születése. Fordította Lénárt Tamás. Atlantisz Kiadó, Budapest, 2022, 211 oldal, 4595 Ft*

Johannes Fried kötete a középkori eszkatológia és apokaliptika szoros egymásba fonódásának alapvetéséből indul ki, azaz abból, hogy a túlvilágról és az üdvösségről való gondolkodást a középkori keresztény kultúrában mindenekelőtt a végidőkről szóló profetikus kinyilatkoztatások határozták meg. A végítélet fenyegető közeledéséhez és az üdvözülés reménytéliségéhez azonban nemcsak a szentírás értelmezése adott alapot, hanem a civilizációk által felhalmozott leírások, megfigyelések, történetek és tudományos eredmények, illetve az égi és földi jelenségek (jellemzően csillagászati, meteorológiai, természeti, járványügyi, egészségügyi extremitások) folyamatos interpretációja. Így minden jelenség önmagán túlmutató, a végidő teleológiája felől értelmezhető isteni üzenet volt, amely minden cselekvést az utolsó ítélet kulcseseménye irányából tett eleve mérlegre. A jelen és a jövő ilyesfajta megszállása, illetve a világ felfedezése az üdvözítő cél érdekében a végítélet által megszabott világrend kereteiben zajlott, ám idővel túl is csapott azon, hiszen „a megismerési módok közötti lavírozás” (163.) egyre intenzívebb természettudományos kutatásokat, metodológiai innovációkat szabadított fel.